

ספינות המלחמה

החדשות של מצרים

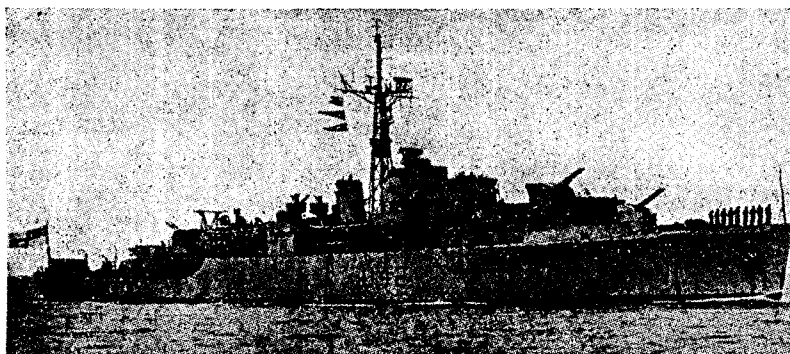
בשלהי 1949 צורפו אל ציה של מצרים שש ספינות אשר נרכשו מבריטניה. ואשר נמנו בעבר על צי המלחמה הבריטי. רובן נמנות על סוג ה"פריגטות" — שם כללי אשר ניתן עתה לכמה סוגים ובני-סוגים של ספינות קלות אשר נודעו בשנים קודמות כ"ספינות-פטרול", "ספינות-לווי", ואהדות מהן — אף כ"סלופים"; השם עצמו כרוך בזכרונות של ה"פריגטות" מתקופת הזוהר של צי המפרשים במאה ה-18, אשר מלאו אז את התפקיד שממלאות הסיירות בצומא סוף המאה ה-19. רק אחת מהספינות שנמכרו למצרים השתייכה בשעתה על סוג ספינות שכונה "אניות משחית"; אמנם, מהקלות שבאניות המשחית הבריטיות שבדורנו. להלן, ניתנים כמה פרטים, להערכתן ולזיהוין של ספינות אלה, לסוגיהן:

* *

הספינה בעלת עצמת האש הרבה ביותר בין אלו שנמסרו למצרים — ואשר כנראה שתהיה גם, "אנית הדגל" של הצי המצרי — הנה ה"סלופ", "וימברל" ("Wimbrel") הנמנית על הסוג של "ברבור שחור" ("Black Swan") ונבנתה ב-1942. היא ספינת-אחות לסלופ, "אמתיסט" שנתפרסמה בכל העולם מאז הרפתקאותיו בנהר ינגטצה, ב-1949, מקום בו נתקע בשרטון והורעש קשות ע"י סוללות צבא ממשלת פקינג. עד שעלה בידיו. לחמוק

מ'פוט - ברבור שחור
"BLACK-SWAN" Class

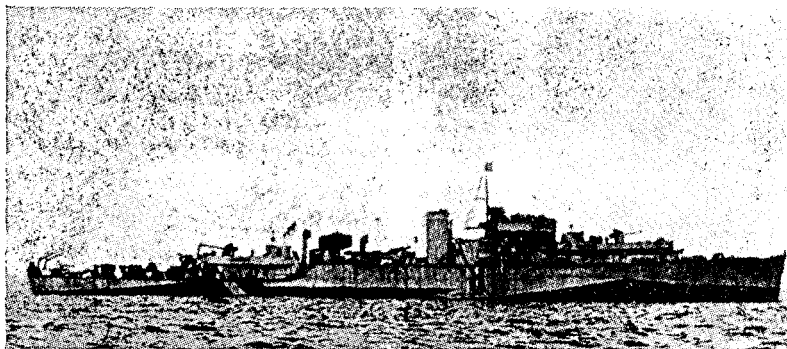

באישון לילה. אם כי הנה גדולה מ"מנדיפ" (1250 טון קבולה, כ-91 מטר ארכה, כ-11½ רהבה), הרי גם איננה נזקקת למים עמוקים ביותר ("משקעה" הוא 2½ מטר). ועל כן הופעלו אחיותיה תכופות בנהרות סין. עיקר כוחה — בששה תותחי 4 האינצש אשר לה; ובצדן של אילו יש לה, בתור חמוש-משנה, עשרה כלי-ידיה קטנים יותר, בעיקר למתן אש אנטי מטוסי, או אל ספינות-מנוע מהירות של האויב. לעומת זה הנה איטית יותר, ומהירותה התקינה — 19½ קשר. הצות הרגיל — 180-190 איש.

שלוש מן הספינות החדשות נמנו על פריגטות מסוג ה"נהרות", אשר נבנו ברובן בארה"ב בשנות 1941-4. שמותיהן היו: "אסק" ("USK"), "אקס" ("EXE"), ו"ניח" ("NITH"). ספינות אלה — בית קיבולן 1445 טון, אורכן 92 מטר, רחבן 11 מטר ו"משקען" — 3.7 מטר. חימושן הראשי — 2 תותחי

סִיפּוֹט - נַהְרוֹת
"RIVER" Class

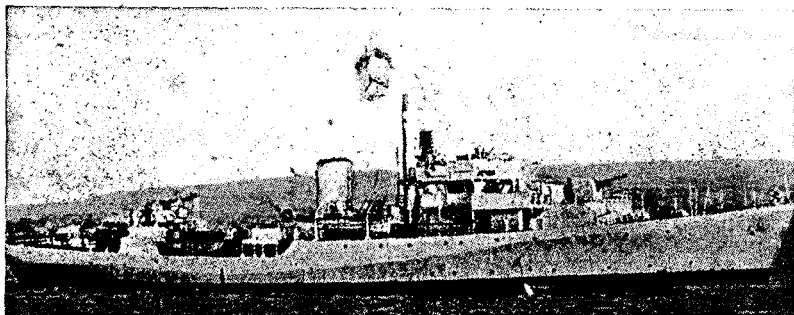

4 אינטש, וכחימוש משני להן — 8 תותחים קטנים יותר, בנקודות השונות של האניה המתאימות ביותר לצורך הדיפת התקפות מטוסים או סירות-טורפדו הנעות על פני הים. הצות המשוער כ-150 איש.

***

הקורבטה "מאלו" ("Mallow") נמנתה על סוג ה"פרחים" של קורבטות בריטיות שנבנו ב-1940-41. כנסיין הראשון למצוא מענה לסכנת הצוללות, שכנגדה העמידה בריטניה מספר רב של ספינות לווי, אם גם קטנות וחלשות יותר.

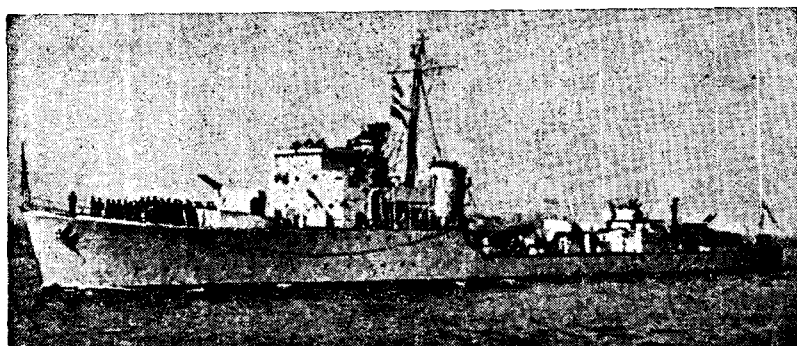
סִיפּוֹט - פְּרַחִים
"FLOWER" Class

בית קיבולן של ספינות אלה — 925 טון (ויש — הקרובות כנראה יותר אל אלף טון). אורכן — קרוב ל-65 מטר, ורחבן — לא פחות מ-10 מטר. חימושן היה — תותח 4 אינטש אחד וארבעת תותחים קטנים יותר. ידוע כי מהירותן הגיעה בקושי ל-20 קשר. הצות שבהן מנה מ-78 — עד 85 איש.

האניה „מנדיף“ הבריטית (אשר קיבלה כבר את השם המצרי „מוחמד-עלי“) היא אותה ספינה אשר נחשבה בצי הבריטי על אניות המשחית. היא משתייכת לאניות המשחית הבריטיות מסוג „להקות-הציד“, הקל, אשר נבנו בשנות 42–1940, במספר של קרוב ל-100, למען ספק את הצרכים הרבים של מלחמת הים ואבטחת הספנות, ונקראו על שם להקות-כלבים נודעות לציד שועלים. זה הספורט המסורתי של המעמדות המיוחסים בחבלי הכפר בבריטניה. על אף הפרשים ידועים, בין אחת לרעותה, במבנה, מהירות וחימוש, הרי בית-קיבולן הוא מ-900 ועד לקרוב ל-1000 טון. אורכן הוא בערך כ-85 מטרים, רחבן במרכזן הוא כ-9½ מטר, העומק — מקרה-מים ועד לתחתית — קרוב ל-2½ מטר. ה„משקע“ המועט הזה עושה אותן למתאימות ביותר למים רדודים, ולשיט בנהרות. עצמת המכונות — למעלה מ-19.000 כוחות-סוס. מהירותן התקינה, בשעת

טיפוס „להקות-הציד“
"HUNT" Class

ניסויים — 27½ „קשר“, אולם ביכולתן להגיע ל-30 „קשר“, ואף למעלה מזה, בשעת חרום. לפי תאור אחד — „ספינות ארוכות, כחושות-מבנה אילו, נושאות 4 תותחים בני 4 אינש, וכן תותח „פוס-פוס“ רב-קנים. חימושן הראשי (דהיינו, התותחים הכבדים יותר, בני 4 האינש) מוצב בתוך תאי תותחים המוגנים היטב בפני אש-איבת ומצודים ב„מגיני-רסיסים“, להפחית את פגיעת רסיסי הפגזים בצוואי התותחים. עם זאת הרי נשקן העיקרי הנו הסורפדו, שפגיעתו רבת-מחץ. כרגיל — 4 צנורות-שיגור לספינה בעלי קוטר 21". התותח בן 4 האינש הנו כל-יורה, בעל עצמה רבה מאד לעומת גדלו, ויש בו יותר מכדי להשתוות בלבד לטיפוס התותח בן 4.7 אינש, שהיה מקובל באניות משחית בריטיות מן הישנות יותר. הוא יורה פגז בן 31 ליטראות (כ-14½ ק"ג). צות תותח מאומן היטב יכול לירות עד ל-18 פגזים לדקה. בהילת וכלי יריה זה הנו אבטומטי: האבטומטי הראשון מקוטר זה.

„מנדיף“ היתה אחת הראשונות מבנות סוגה (נבנתה ב-1940), ועל כן לא נכללו בה כמה שיפורים מן השנים המאוחרות יותר. מספר מדהפיה — שנים, הצות הרגיל — כ-140 איש.

***

רצוף לזה ניתנות: א. תמונות-צילום, וב. צלליות — של כל סוג וסוג, אשר אליהם מתייחסות ספינותיה החדשות של מצרים, המתבונן יוכל להבחין ולזהות בעצמו את הקיום האופייניים של הספינות מכל סוג ואת חלוקת החימוש העיקרי על פניהן.

מקורות בריטיים צבאיים — עשה שהם מביעים יחסם אל החששות והמחאות שבוטאו בזמן האחרון בארצות הברית ובישראל, בשל האפשרות כי צבא מצרי כזה יתכן כי יחדש את המלחמה נגד ישראל — מציינים כי „אין בריטניה אוילית עד כדי כך שתצייד את מצרים בצבא בעל צביון תוקפני אשר אפשר לו כי יפעילוהו נגד ישראל — או, דבר המתקבל יותר על הדעת, לצורך הקמת ריבונות מצרית על ארץ סודאן“. והרי מטרה אחרונה זאת, לדעת הבריטים, מענינת את מצרים הרבה יותר מאשר חדושה של מלחמה נגד ישראל. אכן, הענין הוא ענין. אך ההזדמנות יכולה להיראות מצד אחר...

אמון עובדייתחמושת

בחדש דצמבר נדע על כך שמצרים, לרגלי תהליך פתוחה של תרשת זין בתוכה, עומדת לשלוח — לדברי העתונות המצרית, — כ־2000 איש בשביל התאמנות בארצות־חוץ. אנשים אלה יאומנו „תוך כדי עבודה“ במפעלי תרשת ותעשיה כבדה בצרפת, בלגיה, אוסטריה ושבדיה. בינתיים קבלו על עצמן הפירמות הזרות, אשר נחתמו אתן חוזים בענין הקמת מפעלי־חמוש במצרים, לספק את הפועלים המומחים הזרים הנחוצים. אולם אלה יוחלפו בהדרגה — שוב לדברי העתונות המצרית — משיאומנו מצריים למלויתתפקידיהם.

יתכן שברשימת מקומות ההתאמנות הללו יש לראות ציון גם לקשרי אספקה בין מצרים לאותם המפעלים המוכנים לסייע בהכשרת עובדי חמוש מצריים. וכבר הוזכרו במדור זה הקשרים הקמים מתוך כך בין מצרים לשבדיה, וידועים הקשרים הקיימים עם בריטניה, המתבטאים ביחוד באמון עובדים לטפול במטוסים מתוצרת בריטית.

איסור הוצאת ציוד מלחמה

בימי דצמבר האחרונים נתפרסמה הודעה מטעם ממשלת מצרים המטילה אסור על הוצאת כל ציוד צבאי ממצרים לתורכיה, ליון (כולל רודוס) ולאיי סליה. האסור נומק ברצון למנוע אפשרות של העברת עודף כזה, בדרך מסחרית, לישראל. כן הוטל התנאי, לגבי הוצאת ציוד מלחמה למדינות צרבות, כי ישמש רק לצרכי הגנתה היא של אותה מדינה ולא יועבר אחר־כך לשום מדינה אחרת.

בית־ספר לטיס

כתבו של רויטר בקהיר פרסם, בדצמבר 1949, תאור קצר של פעולות בית־ספר לטיס (הפכח

האֶאֶרֶוֹנוֹטִי של מיצר) הנמצא באמבאבה, כ־5 ק"מ ממרכזה של קהיר, על גדת המזרח של הנילוס. לאולפן זה באים להשתלם בטיס צעירים מערב הסעודית ותימן, מלבנון, סוריה, עבר־הירדן ועירק, וכן מאיראן. כמובן שרבים הם המצרים בין תלמידיו של המכון. יצוין כי אחד המדריכים בו הנה צעירה מצרית — מדריכה־אשה יחידה לטיס במזרח התיכון. מתלמידי המכון מקצתם עוסקים אחר־כך בטיס כמשלוח־יד, מהם היו לקצינים בחילות־האוויר הערביים השונים ומהם נעשו לטיסים מסחריים ב„חברת האוויר מיצר“ או ב„קוי האוויר הערביים־הסעודיים“, או קציני־בקרה בנמלי האוויר האזרחיים הרבים הפזורים על פני המזרח התיכון, ואלו אחרים עוסקים בטיס ככלי זמן בלבד.

את מכון הטיס מנהל „גרוֹפ־קפיטן“ (דרגת־אוויר המקבילה לקולונל בצבא) עזיז אואת. לימינו עומדים מדריך ראשי ומהנדס ראשי וצוות מדריכים. כל אלה קבלו את אמונם באנגליה.

שדה האוויר באמבאבה מצויד היטב ומקוים ברמה חדישה. זהו מנגנון־טיס מלא, בחינת „חי הנושא את עצמו“, עם מגדל בקרה, מוסכים ואספקת־חשמל משלו, אספקת מים, סדנאות, בית־מועדון ומשרדים. תקונים ובדק המטוסים מבוצעים ע"י מהנדסים ומכונאים ערביים צעירים.

סדורים עם בריטניה לאמון גייסות

לפי מקורות מצריים בלונדון (אשר עליהם הסתמכו כתבות מאת ג. קמחי, במחצית השניה של דצמבר), נקבעו סדורים בין בריטניה למצרים בענין מתן האמון ל־2000 קציני וחילי של הצבא וחיל־האוויר המצריים. האמון צריך להנתן להם במיוחד בשמוש בציוד־מלחמה מסוגים חדשים, וב־צדו אמון טקטי בהפעלת כלים אלה. ההנחה הראשונה היתה כי האמונים ייערכו בבריטניה, ואולם בשל שקולים מצריים פוליטיים־פנימיים גברה הנטיה לכך כי ייערכו בקפריסין, או אולי בבסיסים בריטיים אחרים במזרח־התיכון. באם מדויקות הידיעות האלה, הרי שהציון הסתום „מקומות אחרים במזרח־התיכון“ עשוי להתפרש או בקפריסין או בחוץ־לכתובש בריטי, או באזור הבריטי שלאורך תעלת סואץ (אם כי שקולים נכבדים מעוררים ספק לגבי פרש אחרון זה). הסברות בענין מקום אמונים אפשרי במזרח־התיכון מחוץ לקפריסין — נעשות למענינות במיוחד, לאחר ששלטונות קפריסין הודיעו, כי אין כל סדור לבצועה של חכנית מעין זו בתחומי האי.

מפציצי ר.א.מ. לבסיסים המצריים

בראשית ינואר המריא סקוֹדְרוֹן של מפציצים בריטיים אל הבסיסים שבאזור תעלת סואץ. הם נועדו לבצע פעולות אמן והתנסות משותפות. במשך חדש ימים, בשתוף עם מטוסים של חיל-האוויר שבמזרח התיכון. בהתאם להודעת מיניסטר האוויר

הבריטי, צעד זה הנו חלק של תכנית בריטית המכוונת להגברת עצמת האוויר במזרח התיכון. הפעם מדובר ב־12 מפציצים, בעלי צוֹת־טיס של 97 איש, וכן צוֹת־קרקע, לשמש את המטוסים בשדה הבסיס שלהם, שלופה.

ק פ ר י ס י ן

חיל-המצב הבריטי

לפי ידיעות על הרכבו של חיל-המצב הבריטי שבאי, אשר נתפרסמו בזמן האחרון, נראה כי היקפו אינו רב, אולם הוא ערוך ועשוי לקראת האפשרות של הרחבה מהירה וגמישה, בבוא שעת הצורך. חונה באי רק גודד רגלים בריטי שלם אחד ("לויאל רגימנט"), והובאו פלגות מגודד אחר ("חיל הרגלים הקל של אוכספורד ובקינגהם"), מהמחוזות החונים ביוון — ויתכן כי יושלם. כן כולל חיל-המצב "בטליון-מטה" — דהיינו יחידת-מטה העשויה לשמש צרכים של פקוד רב-היקף פי כמה יותר — וכן יחידה גדולה מאד של שירות אלוט. בסך הכל מעריכים את מספר הגייסות הבריטיים שבאי (כנראה — מבלי לכלול בזה את חיל-האוויר ואת מתקני החוף המצומצמים של הצי) ב־3000 איש בערך. אשר

נראה כי ארגונם הנוכחי הוא כמעין-בריגדה, אך הרכבם כפי שכבר צוין, חורג בכמה מחלקיו הרחק מתחומה של בריגדה תקינה. יש לזכור כי לפני כמה חדשים הוכרו על הקמתו מחדש של "רגימנט קפריסין", מילידי האי, אשר נתקיים בשנות מלחמת העולם, ואשר עיקרו מוקדש עתה להגנה אנטי-מטוסית. בידיעות שונות על תקן הרגימנט דובר על חיולם של אלף או אלפים מתנדבים. דמותה של קפריסין, לפי אלה, היא של בסיס-שבכוך לשלושת הכוחות-הלוחמים המשר לבים במזרחו של הים-התיכון — ואשר יפותח באם יידרש הדבר. אכן, כל אלה אינם כוללים את ההתענינות של ארצות הברית בשנה האחרונה בפתוח אפשרויות התעופה שבאי.

צבא-הגנה לישראל / הוצאת "מערכות"

"חכמת המלחמה"

לסון טוס

בסדרה "ספרי מופת צבאיים"

לאנשי צבא ולמנוי "מערכות" ניתנת הנחה במחיר